

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN, 1909, s. 521. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207696925360/facsimile.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Nærværende Udgave gengiver Texten i Udgaven 1870, den sidste af Digteren selv besværede.

Emnet: Napoleon var død den 5te Maj 1821 paa St. Helena, en isoleret liggende Ø i Atlanterhavet (260 Mile fra Afrikas Vestkyst), hvor han i Aarene 1815—21 havde hensiddet som Europaa Fange. Han begravedes paa Øen under to af ham selv plantede Træer, men den 15de September 1840 blev hans Grav aabnet, og Liget ført til Frankrig, hvor det den 15de Decembar bisattes i Invalidhotellets Kirke i Paris.

Side 176 Linje 29: *Atlas*] Atlas er i den græske Mytologi den stærkeste af Titanerne, den ældre Gudeslægt (se Anm. til Side 114 Linje 9), og derved fører i Kampen mod Zeus og den yngre Gudeslægt; da Titanerne var blevet besejrede, forvistes Atlas til det yderste Vesten og dømtes til med sit Hoved og sin Arm at bære Himmelhvælvingen og sørge for, at den ikke faldt ned paa Jorden. [Atlasbjergene i det nordvestlige Afrika har Navn efter ham.]

Side 177 Linje 5: *Saga*] er i den nordiske Mytologi en Gudinde, hvis Betydning er ganske uklar, men som af de romantiske Digtere sammenstilledes med det oldnordiske Ord *saga*, der betyder „Fortælling“, og gjordes til Historiens Gudinde.

Side 177 Linje 26: *Triumphator*] Romernes Betegnelse for den sejrtrætte Feltherre, naar han i Spidsen for sin Hær holdt sit Indtog i Rom.

Side 177 Linje 29: *dog dens Amme*] der tænkes vel paa, at Julirevolutionen i Frankrig 1830, der gav Stødet til Frihedsbevægelser rundt om i Europa (f. Ex. i Polen og herbjemme), var fremvoxet af Minder fra Napoleons- og Revolutionstid.

Side 177 Linje 37: *Giganten*] i den græske Mytologi er Giganterne en Kæmpeslægt, der rejste sig til Kamp mod Guderne; de angreb Himlen og søgte at storme den ved at stable Bjerge ovenpaa hinanden, men blev slaede tilbage.

Side 178 Linje 1: *Prometheus*] i den græske Mytologi en af Titanerne, Menneskenes Ven og den menneskelige Kulturs Grundlægger; blev, da han havde røvet Ilden fra Guderne og bragt den til Menneskene, til Straaf af Zeus lønket til en Klippe i Kaukasus, hvor en Ørn udhakkede hans Lever, der stedse voxede frem paa ny.

Side 178 Linje 18: *laurbærkrands*] Laurbærkransen er Heltens Smykke.

Side 178 Linje 27: *Bautastenen*] = Mindestenen; de nordiske Folk i Oldtiden rejste høje, utilbyggede Sten til Minde om Mænd eller Begivenheder; disse Sten kaldtes i det gamle nordiske Sprog *Bautastene*.

Side 178 Linje 29: *Musen*] de ni Muser er i den græsk-romerske Mytologi Gudinder for Kunst og Videnskab.

Side 178 Linje 30: *Klio*] Historiens Muse.

DEN OTTENDE KONST

Affattelsestid: ukendt; udkom den 28de April 1837 (i „Kjøbenhavns Flyvende Posts Interimsblade“, 1837 No. 120), trykt 2den Gang 1838 (i „Poesier“ II), 3dje 1859 og 4de 1870 (begge i „Ungdomsskrifter“ I), 5te 1879 (i „Poetiske Skrifter“ III), 6te 1902 (i „Poetiske Skrifter i Udvalg“ VIII), 7de 1903 (i „Mindre Digte“).

Nærværende Udgave gengiver Texten i Udgaven 1870, den sidste af Digteren selv besværede.

Side 179 Linje 3: *Syv Kunster man fra gamle Dage drev*] i Modsetning til de højere Fagvidenskaber: Teologi, Jura og Medicin kaldtes ved Middelalderens Universiteter med et fra Romerne laant Navn følgende syv Fag for „de fri Kunster“ (paa Latin: *artes liberales*): Grammatik (= Sprogvidenskab), Dialektik (omtrent = Tænkelære, Logik) og Retorik (Veltalenheds-lære), Aritmetik, Geometri, Astronomi og Musik. Disse 7 Fag var forberedende Studier, fælles for alle studerende, og skulde være gennemgaaede, inden man kunde hængte sig til Studiet af en af de tre Fagvidenskaber. [Romerne kaldte de Kunster og Færdigheder „fri“, som sømmede sig for en fri Mand, i Modsetning til Slavernes for største Delen mekaniske Beskæftigelser.]

Side 179 Linje 5—6] indtil 1862, da Næringsloven af 1857 traadte i Kraft, maatte man for at erholde Tilladelse (Borgerbrev) til at udøve et Haandværk (vinde Borgerkab) først være Mester, men det blev man kun, efter at man som Svend havde godgjort, at man forstod sit Haandværk, og dette skete ved Forfærdigelsen af et Mesterstykke (her kaldet *Prøvestykke*), der bedømtes af vedkommende Haandværks Mestre.

Side 179 Linje 14: *Og denne Konst — er Konsten at behage*] sml. Prologen til „Adam Homo“.

Side 179 Linje 16: *omsous*] betyder almindeligvis enten „forgæves, til ingen Nytte“ eller „uden at faa noget til Gengæld“, men staar her i Betydning: „uden at give, gøre noget for det“.

Side 179 Linje 41: *har...fodet*] har faaet Fodfæste; Udsagnsordet at føde var ret almindeligt brugt i det 18de Aarh.; i det 19de Aarh. bruges det f. Ex. af Sprogmanden J. Levin 1846 („Nogle Betragtninger over dansk Sprog og Retskrivning“): „Det føder paa en Betragtningssnaade af Sproget, der ikke er historisk“.

Side 180 Linje 8: *Kategori*] (græsk) „Klasse, Rubrik“.

Side 180 Linje 16: *som, og Koen, doe mens Græset groer*] Ordspøgelser: „Mens (græset groer, der Hørsemor [= Følhøpen])“ eller „Mens Græset groer, der Koen“.

Side 180 Linje 26—27: *King-kong-fu-tse | Pe-kuang-pe*] er naturligvis ikke mere Kinesisk, end Holbergs *Ski Olski Dolski* („Ulysses v. Ithaca“ Akt 1, Scen. 15) er Mesopotamisk, men Stavelserne er valgte saaledes, at det ligner Kinesisk. — Det første Ord (*King-kong-fu-tse*) minder om *Kung-fu-tse*, det kinesiske Navn paa den berømte kinesiske Filosof og Reformator Confucius († 478 f. Kr.).

Side 180 Linje 37: *Patron*] (latin) „Velynder“.

Side 180 Linje 37: *Mandarin*] den europæiske, af Kineserne selv aldrig brugte, Benævnelse paa en kinesisk Embedsmand.

Side 183 Linje 22: *Pekko—Ekko*] satirisk Skalkeskjul for et dobbelt Ekko (en fuldenkt Ethersnakker).

Side 183 Linje 24: *Moralen*] det 18de Aarhundredes Digtene yndede, naar de gennem et Digt indirekte havde indprentet en Lære, da i et Par Slutningslinjer direkte at paapege „Moralen“ (sml. Wessels komiske Fortællinger, hvor der skæntes med denne Manér).

DANDSEMUSIK

Affattelsestid ukendt; **udkom** i December 1837 (i H. P. Holsts „Nyt-aarsgave fra danske Digtene“ IV 1838), trykt 2den Gang i Juli 1838 (i „Poesien“ II), 3dje 1859 og 4de 1870 (begge i „Ungdomsskrifter“ II), 5te 1879 (i „Poetiske Skrifter“ III), 6te 1902 (i „Poetiske Skrifter i Udvalg“ VIII), 7de 1903 (i „Mindre Digte“).